

Сидорчук Нінель Герандівна,
доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри професійно-педагогічної,
спеціальної освіти, андрагогіки та управління,
Житомирський державний університет
імені Івана Франка

ДО ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Сучасні напрями модернізації системи освіти, згідно Закону України «Про вищу освіту» (2014), потребують спеціальної *підготовки викладача вищої школи*, яка закладами вищої освіти реалізується у ході впровадження освітньо-професійної програми «Педагогіка вищої школи» (спеціальність 011 «Освітні, педагогічні науки» галузь знань 01 «Освіта») на другому (магістерському) рівні вищої освіти. У цьому процесі особливої актуальності набувають методика, методи, технології та техніки викладання дисциплін у вищій школі.

Вивчення проблеми підготовки магістрів в системі вищої освіти України, її результативності здійснювали О. Гура, С. Вітвицька, О. Єрмоменко, О. Полозенко, І. Степанець та ін. Разом з тим, потребує особливої уваги конкретизація системи професійних методичних знань та умінь, оволодіння якими є пріоритетним у ході підготовки викладача закладу вищої освіти.

У контексті розв'язання окреслених завдань слід зазначити, що базовою освітньою компонентною, орієнтованою на формування професійних методичних знань та умінь здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки» у Житомирському державному університеті імені Івана Франка виступає «Методика викладання у вищій школі», що вивчає оптимальне поєднання загальнодидактичних методів, прийомів і засобів навчання, які застосовуються для організації навчального процесу у вищій школі.

Основною *метою* вивчення освітньої компоненти визначено набуття майбутніми викладачами закладів вищої освіти знань про оптимальні умови реалізації освітнього процесу вищої школи (з опорою на базову освіту), шляхи досягнення закладами вищої освіти якісно нового рівня підготовки майбутніх фахівців в умовах реалізації положень Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», а також формування умінь, що забезпечують підготовку до професійно-педагогічної діяльності у вищій школі – методичних умінь.

У форматі вивчення освітньої компоненти, *професійні методичні уміння* розглядаємо як певну систему дій, що передбачає осмислення цілей, завдань та принципів побудови конкретної освітньої компоненти (за фахом здобувача), самостійне конструювання її змісту, відбір раціональних способів її викладання, здійснення аналізу і оцінки отриманих результатів. В основу формування професійних методичних умінь у ході вивчення курсу «Методика викладання у вищій школі» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки» покладено діяльнісний підхід (окремі кроки у структурі дії з визначенням доцільної послідовності їх виконання), що дозволяє виділити структурні одиниці системи професійних методичних умінь, серед яких:

- уміння усвідомлювати мотивацію виконуваної дії у цілому та при викладанні спеціальних дисциплін;
- уміння окреслювати цілепокладання дії, що виконується, як передбачення очікуваних результатів у ході викладання спеціальних дисциплін;
- уміння застосовувати знання теорії методики викладання у вищій школі на практиці;
- уміння дії структурувати, визначати логіку їх реалізації у ході практичної діяльності;
- уміння окреслювати (передбачати) результати викладання навчальних

дисциплін на основі поставленої мети;

- уміння забезпечувати заплановані результати шляхом виконання раціональної послідовності професійно-педагогічних дій.

Програмою передбачено проведення лекційних та семінарських занять, на яких розглядаються теоретичні та практичні питання викладацької діяльності, організаційно-правові форми активізації учасників навчального процесу, а також виконуються конкретні завдання з відповідних тем освітньої компоненти (залежно від базової освіти).

Визначена група умінь є ключовим результатом оволодіння курсом «Методика викладання у вищій школі», що перевіряється виконанням магістрантами проектного завдання «Викладання фахових дисциплін: сучасні методи навчання».

У зазначеному контексті проект є підсумковою практичною розробкою, яка дає змогу магістрантам (розробникам проекту) показати вміння застосовувати отримані знання (планування та організація навчального процесу та ін.) у практичній площині. Проект є авторською інтерпретацією організаційних засад навчального процесу в умовах упровадження сучасних методів навчання (традиційних, інноваційних, інформаційно-комунікаційних) і систем методичної і технологічної підтримки та виконується за відповідним алгоритмом [3].

Результативність оволодіння професійними методичними вміннями майбутніх викладачів вищої школи визначається через оцінку їх готовності і здатності коректно вирішувати поставлені професійно-педагогічні завдання, застосовуючи доцільні дидактичні методи і засоби.

Викладене дає підстави для низки теоретичних узагальнень: досвід підготовки майбутніх викладачів вищої школи у Житомирському державному університеті імені Івана Франка виявив актуальність проведення подальшої науково-організаційної роботи з підготовки фахівців для вітчизняної вищої освіти; здійснене дослідження є певною спробою окреслити вихідні позиції освітнього

процесу з професійної методичної підготовки майбутніх викладачів вищої школи.

Актуальним залишається питання впровадження визначених змістових і організаційних підходів у практику роботи закладів вищої освіти, що визначено як перспективні напрями майбутніх наукових розвідок автора.

Список використаних джерел

1. Гура О. І. Психолого-педагогічна компетентність викладача вищого навчального закладу : теоретико-методологічний аспект : [монографія] Запоріжжя : ГУ «ЗІДМУ», 2006. 332 с.

2. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи: підр. за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів магістратури. Київ : Центр навчальної літератури, 2006. 384 с.

3. Сидорчук Н. Г. Професійно-педагогічна підготовка студентів університетів у контексті єдиного європейського освітнього простору : історико-педагогічний аспект : [монографія] / за заг. ред. О. А. Дубасенюк. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. 608 с.